

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas

Índice

1 Modificacións	2
2 Análise formas xurídicas dunha comunidade enerxética localizada en Galicia:	3
2.1. Análise da definición das comunidades enerxéticas e disposicións en relación coa súa forma xurídica:	3
2.2. Definición legal de distintas formas sociais:	4
2.3. Posicións doutriniais	8
2.4. Conclusións	10
3 Vantaxes e inconvenientes das formas sociais elixidas	12
3.1. Asociación	12
3.2. Cooperativa	13
3.3. Sociedades de capital.....	14
3.4. Convenios administrativos	15

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

1 Modificacións

Data	Versión	Aclaracións
15/03/2024	V00	Versión inicial

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

2 Análise formas xurídicas dunha comunidade enerxética localizada en Galicia:

2.1. Análise da definición das comunidades enerxéticas e disposicións en relación coa súa forma xurídica:

Para tratar este tema débese observar, en primeiro lugar, o que dispón ao respecto a normativa existente sobre comunidades enerxéticas. Neste caso, o tema aparece tratado a nivel europeo na Directiva (UE) 2018/2001 do Parlamento Europeo e do Consello, do 11 de decembro de 2018, relativa ao fomento do uso de enerxía procedente de fontes renovables; na Directiva (UE) 2019/944 do Parlamento Europeo e do Consello, do 5 de xuño de 2019, sobre normas comúns para o mercado interior da electricidade e pola que se modifica a Directiva 2012/27/UE; e, a nivel de dereito interno, na Lei 24/2013, do 26 de decembro, do sector eléctrico (LSE en adiante). A primeira das Directivas citadas regula as comunidades de enerxías renovables mentres que a segunda ocúpase das comunidades cidadáns de enerxía. Pola súa parte, a LSE regula a nivel de dereito español a ambas figuras de comunidades enerxéticas.

2.1.1. Comunidades de enerxía renovables

Respecto á forma xurídica das comunidades de enerxía renovables, a Directiva 2018/2001 establece no seu considerando 71 que *“As características particulares das comunidades locais de enerxías renovables en relación co seu tamaño, a súa estrutura de propiedade e o número de proxectos poden obstaculizar a súa competitividade en igualdade de condicións fronte a actores a gran escala, isto é, fronte a competidores que contan con proxectos ou carteiras de maior envergadura. Por conseguinte, os Estados membros deben ter a posibilidade de elixir calquera forma de entidade para as comunidades de enerxías renovables, a condición de que dita entidade poida exercer dereitos e estar suxeita a obrigacións actuando en nome propio”*.

Esta mesma norma define ás comunidades de enerxías renovables no seu artigo 2.16) como *“unha entidade xurídica: a) que, con arranxo ao dereito nacional aplicable, se base na participación aberta e voluntaria, sexa autónoma e estea efectivamente controlada por socios ou membros que están situados nas proximidades dos proxectos de enerxías renovables que sexan propiedade da devandita entidade xurídica e que esta desenvolvese; b) cuxos socios ou membros sexan persoas físicas, pemes ou autoridades locais, incluídos os municipios; c) cuxa finalidade primordial sexa proporcionar beneficios ambientais, económicos ou sociais aos seus socios ou membros ou ás zonas locais onde opera, en lugar de ganancias financeiras”*.

Pola súa parte, no dereito interno aparecen definidas no artigo 6.1.j) da LSE, onde se expresa que *“As comunidades de enerxías renovables [...] son entidades xurídicas baseadas na participación aberta e voluntaria, autónomas e efectivamente controladas por socios ou membros que están situados nas proximidades dos proxectos de enerxías renovables que sexan propiedade das devanditas entidades xurídicas e que estas desenvolvesen, cuxos socios ou membros sexan persoas físicas, pemes ou autoridades locais, incluídos os municipios e cuxa finalidade primordial sexa proporcionar beneficios ambientais, económicos ou sociais aos seus socios ou membros ou ás zonas locais*

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

onde operan, en lugar de ganancias financeiras”. Neste ámbito de dereito interno non se fai mención a ningunha posible forma social que adoptar.

2.1.2. Comunidades cidadáns de enerxía:

No caso das comunidades cidadáns de enerxía débese consultar a Directiva (UE) 2019/944, na que se indica no seu considerando 44 que *“As comunidades cidadás de enerxía considéranse unha categoría de cooperación cidadá ou de «axentes locais» que debe ser recoñecida e protexida polo Dereito da Unión. As normas relativas ás comunidades cidadás de enerxía non exclúen a existencia doutras iniciativas cidadás, como as que derivan de acordos de Dereito privado. Polo tanto, os Estados membros deben poder asignar calquera tipo de entidade ás comunidades cidadás de enerxía, por exemplo, asociación, cooperativa, sociedade, organización sen ánimo de lucro ou peme, sempre que dita entidade poida exercer dereitos e estea suxeita a obrigacións en nome propio”*.

Mentres, esta mesma Directiva no seu artigo 2.11 define a estas entidades como *“unha entidade xurídica que: a) baséase na participación voluntaria e aberta, e cuxo control efectivo exerceo socios ou membros que sexan persoas físicas, autoridades locais, incluídos os municipios, ou pequenas empresas, b) cuxo obxectivo principal consiste en ofrecer beneficios ambientais, económicos ou sociais aos seus membros ou socios ou á localidade na que desenvolve a súa actividade, máis que xerar unha rendibilidade financeira, e c) participa na xeración, incluída a procedente de fontes renovables, a distribución, a subministración, o consumo, a agregación, o almacenamento de enerxía, a prestación de servizos de eficiencia enerxética ou, a prestación de servizos de recarga para vehículos eléctricos ou doutros servizos enerxéticos aos seus membros ou socios”*.

Pola súa banda, na normativa interna non existen referencias expresas ao tipo de forma social coma as do citado considerando 44 da Directiva (UE) 2019/944, pero si se define tamén ás comunidades cidadáns de enerxía. Isto realízase no artigo 6.1.k) da LSE do seguinte xeito: *“As comunidades cidadás de enerxía [...] son entidades xurídicas baseadas na participación voluntaria e aberta, cuxo control efectivo exerceo socios ou membros que sexan persoas físicas, autoridades locais, incluídos os municipios, ou pequenas empresas, e cuxo obxectivo principal consiste en ofrecer beneficios ambientais, económicos ou sociais aos seus membros, socios ou á localidade na que desenvolve a súa actividade, máis que xerar unha rendibilidade financeira”*

2.2. Definición legal de distintas formas sociais:

Na primeira parte deste estudo trátase de determinar mediante que formas sociais se pode constituír unha comunidade enerxética. Por iso, cómpre agora observar a definición legal das formas sociais a analizar para, partindo dela, determinar se esa forma social pode atopar encaixe coas definicións das comunidades enerxéticas descritas no punto anterior. Concretamente, as formas sociais a estudar son as asociacións, as cooperativas, as sociedades mercantís e, ademais, observarase tamén o caso particular de convenios administrativos.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

2.2.1. Asociacións:

As asociacións son agrupacións de persoas constituídas para realizar actividades colectivas de forma estable, organizadas democraticamente e sen ánimo de lucro que se regulan principalmente na Lei Orgánica 1/2002, de 22 de marzo, reguladora do Dereito de Asociación. Para constituír unha asociación necesítanse tres ou máis persoas físicas ou xurídicas, sendo que as persoas que poden participar nesta son:

- a) As persoas físicas con capacidade de obrar que non estean suxeitas a ningunha condición legal para o exercicio do dereito.
- b) Os menores non emancipados de máis de catorce anos co consentimento, documentalmente acreditado, das persoas que deban suplir a súa capacidade.
- c) As persoas xurídicas, que requirirán o acordo expreso do órgano correspondente.
- d) As entidades públicas, que poden exercitar o dereito de asociación entre si, ou con particulares, como medida de fomento e apoio, sempre que o fagan en igualdade de condicións con estes, ao obxecto de evitar unha posición de dominio no funcionamento da asociación, salvo que establezan o contrario as súas normas constitutivas e reguladoras.

A asociación fúndase mediante un acordo de constitución, que debe incluír a aprobación dos Estatutos e formalízase mediante acta constitutiva, en documento público ou privado. Co outorgamento da acta a asociación adquire xa personalidade xurídica e a plena capacidade de obrar. Ademais, débese inscribir no correspondente rexistro. Non se esixe ningún tipo de capital mínimo nin patrimonio para a constitución.

Por outro lado, o dereito a unirse a unha asociación é libre e voluntario, debendo respectar o establecido nos estatutos da asociación. Mentres, os asociados tamén teñen dereito a separarse voluntariamente da asociación en calquera momento, polo que a normativa relativa ás comunidades enerxética coincide con este aspecto.

2.2.2. Cooperativas:

As cooperativas regúlanse na Lei 5/1998, de 18 de decembro, de Cooperativas de Galicia. Esta norma no seu artigo 1 define a estes entes como sociedade de capital variable que, con estrutura e xestión democrática, en réxime de libre adhesión e baixa voluntaria, desenvolve unha empresa de propiedade conxunta, a través do exercicio de actividades socioeconómicas, para prestar servizos e satisfacer necesidades e aspiracións dos seus socios, e en interese pola comunidade, mediante a participación activa dos mesmos, distribuíndo os resultados en función da actividade cooperativizada.

O capital social mínimo para constituírse e funcionar como sociedade cooperativa é de 3.000 euros, debendo estar totalmente desembolsado desde a súa constitución.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

Exceptúanse as cooperativas xuvenís, para as que o capital social mínimo será de trescentos euros, aínda que este último tipo de cooperativos non semella que poida ser un caso habitual no relacionado coas comunidades enerxéticas.

En canto ao número mínimo de socios hai que distinguir entre sociedades cooperativas de primeiro grao, que estarán formadas por, como mínimo, dúas persoas físicas ou xurídicas, e cooperativas de segundo grao, constituídas por, como mínimo, dúas cooperativas. Nas cooperativas de primeiro grao poden ser socios tanto as persoas físicas como as xurídicas, públicas ou privadas, e as comunidades de bens. De feito, calquera Administración ou ente público con personalidade xurídica pode ser socio dunha cooperativa para a prestación de servizos públicos e o exercicio da iniciativa económica pública, sempre que non supoña exercicio de autoridade pública. Mentres, nas cooperativas de segundo grao só poden ser socios as sociedades cooperativas e os socios de traballo daquelas, así como outras sociedades de carácter non cooperativo cando exista a necesaria converxencia de intereses e necesidades, a condición de que os estatutos non o prohiban. En todo caso, en ningún dos dous tipos de cooperativas pode haber socios que o sexan a título de empresario contratista, capitalista ou outro análogo respecto da mesma ou dos socios como tales.

En canto aos pasos a seguir para formar parte dunha cooperativa, o interesado debe cumprir os requisitos legais e estatutarios para adquirir a condición de socio, sen que tales requisitos poidan quedar vinculados a motivos ilícitos ou inconstitucionais. Ademais, para adquirir esa condición de socio é necesario subscribir a achega obrigatoria mínima, desembolsándoa na contía fixada estatutariamente, e, no seu caso, a cota de ingreso. A solicitude de admisión debe formalizarse por escrito e dirixirse ao órgano de administración da sociedade cooperativa.

En canto á baixa da cooperativa calquera socio pode cursala voluntariamente en calquera momento, mediante aviso previo por escrito ao órgano de administración. O prazo de aviso previo débese fixar nos estatutos, pero non pode ser superior a un ano. O incumprimento deste aviso previo pode dar lugar a unha indemnización de danos e prexuízos, sendo considerada a baixa como inustificada, salvo que o órgano de administración, en base ás circunstancias que concorran, a aprecie como xustificada. Os estatutos poden esixir o compromiso da persoa socia de non darse de baixa voluntariamente, sen xusta causa que a cualifique de xustificada, ata o final do exercicio económico en que queira causar baixa ou ata que transcorrese, desde a súa admisión, o tempo que fixen os estatutos, que non pode ser superior a dez anos.

2.2.3. Sociedades de capital:

As sociedades de capital atopan a súa regulación básica no Real Decreto Lexislativo 1/2010, de 2 de xullo, polo que se aproba o texto refundido da Lei de Sociedades de Capital. As sociedades de capital pódense definir como sociedades mercantís nas que as achegas dos socios reflíctense nunha cifra estatutaria, denominada capital, que determina a súa posición relativa na sociedade e constitúe o elemento nuclear sobre o que se constrúe o seu réxime xurídico. No artigo 1 da Lei de Sociedades de Capital indícase:

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

1. Son sociedades de capital a sociedade de responsabilidade limitada, a sociedade anónima e a sociedade comanditaria por accións.

2. Na sociedade de responsabilidade limitada, o capital, que estará dividido en participacións sociais, integrarase polas achegas de todos os socios, quen non responderán persoalmente as débedas sociais.

3. Na sociedade anónima, o capital, que estará dividido en accións, integrarase polas achegas de todos os socios, quen non responderán persoalmente as débedas sociais.

4. Na sociedade comanditaria por accións, o capital, que estará dividido en accións, integrarase polas achegas de todos os socios, un dos cales, polo menos, responderá persoalmente das débedas sociais como socio colectivo.

Ademais, dentro destas tamén existen subclases como poden ser as sociedades limitadas laborais.

As sociedades de capital caracterízanse por ter carácter mercantil o que implica unha natureza de carácter comercial e empresarial. De feito, existe certo debate doutrinal en torno a se unha sociedade de capital pode non ter ánimo de lucro. Ao respecto, a Resolución de 17 de decembro de 2020, da Dirección Xeral de Seguridade Xurídica e Fe Pública establece que non sería posible a inscrición no Rexistro Mercantil dunha sociedade que non tivese ánimo de lucro algún. En cambio, distingue entre ánimo de lucro en sentido subxectivo (obtención de ganancias repartibles, lucro persoal ou dos socios), do ánimo de lucro en sentido obxectivo (obtención de ganancias ou vantaxes patrimoniais que non se reparten entre os socios senón que se destinan a un fin común, social, que é alleo ao enriquecemento dos seus socios, como é no caso que analiza a resolución a promoción da integración laboral e social de persoas afectadas por unha discapacidade). Esta resolución conclúe que con que estea presente un destes dous ánimos de lucro sería suficiente para entender cumprido con este obxectivo, polo que nese caso estimou o recurso e admitiu a inscrición no Rexistro Mercantil.

No caso das sociedades limitadas e anónimas pódese constituír a sociedade cunha soa persoa, mentres que nas sociedades comanditarias por accións necesitaranse polo menos dúas persoas. As persoas que poden participar neste tipo de sociedades son tanto físicas coma xurídicas e tanto privadas como públicas, cos límites que estableza a normativa respectiva de cada ente público.

En canto ao capital mínimo para fundar unha sociedade é de 1 euro, pero débense destinar parte dos beneficios a reservas ata alcanzar os 3.000 euros nas sociedades limitadas, mentres que nunha sociedade anónima e nunha comanditaria por accións a cifra a alcanzar é de 60.000 euros. Ademais, as sociedades constitúense mediante escritura pública de constitución na que se inclúen os seus estatutos, sendo necesario o rexistro no Rexistro Mercantil Provincial.

Para obter a condición de socio débese obter polo menos unha participación social ou unha acción, que esencialmente poden obterse (se non se fai durante a constitución) adquiríndoa doutro socio ou da propia sociedade (por exemplo, están permitidas as ampliacións de capital para iso).

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

Mentres, para cursar baixa nunha sociedade de capital é necesario transmitir todas as accións ou participacións que o socio teña, xa sexa a outro socio, a un terceiro ou á propia sociedade.

2.2.4. Convenios de administrativos:

Os convenios administrativos non son unha forma xurídica como tal na que se poidan constituír as comunidades enerxéticas, pero si lle pode dar cobertura xurídica a determinadas situacións nas que se produza unha colaboración público-privada, polo que se inclúen a eses efectos dentro da análise.

Estes atopan a súa regulación esencial no Capítulo VI do Título Preliminar da Lei 40/2015, de 1 de outubro, de Réxime Xurídico do Sector Público. Así, no artigo 47.1 desta norma indícase:

Son convenios os acordos con efectos xurídicos adoptados polas Administracións Públicas, os organismos públicos e entidades de dereito público vinculados ou dependentes ou as Universidades públicas entre si ou con suxeitos de dereito privado para un fin común.

Non teñen a consideración de convenios, os Protocolos Xerais de Actuación ou instrumentos similares que comporten meras declaracións de intención de contido xeral ou que expresen a vontade das Administracións e partes subscritoras para actuar cun obxectivo común, sempre que non supoñan a formalización de compromisos xurídicos concretos e esixibles.

Os convenios non poderán ter por obxecto prestacións propias dos contratos. En tal caso, a súa natureza e réxime xurídico axustarase ao previsto na lexislación de contratos do sector público.

Polo tanto, ao poder englobar tanto a suxeitos de dereito público coma privado poden ser un mecanismo axeitado de colaboración entre comunidades enerxéticas e distintos entes públicos cando estes entes públicos non queiran ou non poidan ser partícipes da comunidade enerxética. Sobre isto volverase ao analizar as vantaxes e inconvenientes.

2.3. Posicións doutriniais

Na doutrina existe acordo respecto a que as comunidades enerxéticas, xa sexan renovables ou cidadás, se poden constituír como asociacións e como cooperativas. En cambio, existe máis debate en torno a se poden ou non constituírse como sociedades de capital.

Ao respecto, o IIDMA no seu documento “Comunidades Energéticas: Aportaciones jurídicas para su desarrollo en España” publicado en xaneiro de 2021 consideraba que as sociedades civís e, dentro delas as sociedades de capital, non eran susceptibles de darlle amparo xurídico ás comunidades enerxéticas debido ao seu carácter mercantil, ao considerar este incompatible coas comunidades enerxéticas. En cambio, o propio IIDMA, con posterioridade, no seu documento titulado “Guía jurídica para la constitución de comunidades energéticas”, publicado en decembro de 2022 admitiu como posibilidade este tipo de forma societaria para as comunidades enerxéticas, se ben indican que se trata dunha “figura controvertida, aínda que usada na práctica”.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

Outros informes ou artigos nos que se admite este tipo de forma xurídica pódense atopar, por exemplo, en:

- “Plan para el fomento de las Comunidades Energéticas Locales en la Comunitat Valenciana. Horizonte 2030”, realizado polo Instituto Valenciano de Competitividad Empresarial Ivace, que na súa páxina 11 admite as sociedades de capital.
- “Guía para el impulso de comunidades energéticas con perspectiva municipal”, elaborada pola deputación de Barcelona, que nas súas páxinas 31 e 32 considera as sociedades mercantís como vehículo apropiado para as comunidades enerxéticas (se ben aquí se parte dun erro de concepto posto que se confunde o vehículo apropiado para a comunidade enerxética co dos participantes nesa comunidade enerxética).
- Bartlett Castilla, E. R. (2022). Comunidades energéticas. En: José Francisco Alenza García, J. F.; Mellado Ruiz, L. (coords.) *Estudios sobre cambio climático y transición energética: Estudios conmemorativos del XXV aniversario del acceso a la cátedra del Prof. Íñigo del Guayo Castiella* (pp. 289-311). Neste estudo, trátase o asunto nas súas páxinas 297-298.
- Fajardo, G. (2021). El Autoconsumo de energía renovable, las comunidades energéticas y las cooperativas. *Noticias de la economía pública, social y cooperativa*, Nº 66, pp. 34-51. Neste estudo trátase o asunto nas páxinas 38 e 48.

Pola súa parte, a “Guía jurídica para el desarrollo de comunidades energéticas en zonas vulnerables” publicada pola Agencia Andaluza de la Energía en xuño de 2023 non inclúe ás sociedades de capital entre as formas recomendables. Polo tanto, apréciase que non é un tema aínda pacífico e existe bastante debate tanto entre a doutrina como entre a propia Administración.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

2.4. Conclusións

Para concluír coas formas sociais que se poden utilizar para formar unha comunidade enerxética, como se sinalaba antes, cabe indicar que as asociacións e as cooperativas non presentan problema algún, sendo unha cuestión pacífica tanto entre a doutrina como entre a Administración que este tipo de entes poden ser comunidades enerxéticas.

En cambio, máis dúbidas suscita a posibilidade de que unha sociedade de capital poida ser unha comunidade enerxética. Ao respecto, a falta de normativa específica que ampare ou desbote esta posibilidade, consideramos que na actualidade si é posible tal cuestión. Para chegar a tal conclusión débese partir dos considerandos das Directivas europeas transcritos ao comezo deste estudio. Débese lembrar que neles indicábase que no caso das comunidades de enerxía renovables, a Directiva 2018/2001 sinalaba que *“os Estados membros deben ter a posibilidade de elixir calquera forma de entidade para as comunidades de enerxías renovables, a condición de que dita entidade poida exercer dereitos e estar suxeita a obrigacións actuando en nome propio”*. Mentres, no caso das comunidades cidadás de enerxía a Directiva 2019/944 era máis clara ao mencionar directamente que *“os Estados membros deben poder asignar calquera tipo de entidade ás comunidades cidadás de enerxía, por exemplo, asociación, cooperativa, sociedade, organización sen ánimo de lucro ou peme, sempre que dita entidade poida exercer dereitos e estea suxeita a obrigacións en nome propio”*.

Polo tanto, do texto das Directivas apréciase que dun xeito explícito no caso das comunidades cidadás de enerxía e de forma tácita no caso das comunidades de enerxías renovables se admite a posibilidade de que as sociedades de capital formen comunidades enerxéticas. En cambio, isto por si mesmo non é suficiente, xa que se ten que observar se estas sociedades son capaces de cumprir cos requisitos esixibles para con estas comunidades.

En primeiro lugar, débese sinalar que nin as Directivas europeas nin a regulación contida na LSE establecen que as comunidades enerxéticas sexan entidades sen ánimo de lucro, senón que incluso se indica expresamente que procuraran beneficios ambientais, económicos ou sociais aos seus socios. Ademais, aínda que a norma expresa que o seu obxectivo principal non poida ser a obtención de ganancias financeiras, non se veta esta posibilidade. Polo tanto, partindo do concepto de ánimo de lucro expresado na citada Resolución de 17 de decembro de 2020, da Dirección Xeral de Seguridade Xurídica e Fe Pública apréciase que as comunidades enerxéticas si poden ter ánimo de lucro.

Por outro lado, en canto ao tipo de socios (persoas físicas, PEMES, determinados entes públicos...) a sociedade é autónoma para establecer quen son os socios que participan na súa constitución, mentres que, nos estatutos pódense establecer cláusulas que limiten a transmisión das accións e das participacións, sempre e cando se lle permita igualmente aos socios separarse da sociedade en calquera momento.

En canto á participación aberta pode ofrecer máis problemas, xa que a priori a forma de participar nunha sociedade de capital é adquirindo as accións ou participacións (normalmente doutro socio). En cambio, pódense establecer mecanismos tales como ampliacións de capital periódicas para permitir que a participación sexa aberta. Mentres, a baixa voluntaria é menos problemática posto que para iso só se necesita transmitir as

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

accións ou participacións, podendo incluso preverse casos nos que as adquira a sociedade.

Así pois, a pesar de poder presentar certos inconvenientes que se tratarán no apartado seguinte, coa lexislación existente en marzo de 2024 conclúese que as sociedades de capital tamén poden resultar ser un vehículo válido para ás comunidades enerxéticas. Polo tanto, unha comunidade enerxética en Galicia poderá constituírse tanto como asociación, como cooperativa ou como sociedade de capital.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

3 Vantaxes e inconvenientes das formas sociais elixidas

3.1. Asociación

3.1.1. Vantaxes:

Entre as vantaxes desta forma social pódense citar:

- ⌚ Non é necesaria a achega de capital social mínimo para constituír a asociación.
- ⌚ A súa constitución é fácil e rápida.
- ⌚ O seu funcionamento é especialmente sinxelo o que fai que estas entidades non necesiten un colectivo especialmente integrado.
- ⌚ Importante flexibilidade á hora de regular o seu réxime interno e as condicións de acceso, primando especialmente a regulación contida nos estatutos para os aspectos de organización e funcionamento internos.
- ⌚ Os asociados teñen unha responsabilidade limitada separándose o seu patrimonio do da asociación (a responsabilidade límitase ás súas achegas).
- ⌚ O réxime de “unha persoa un voto” facilita a autonomía da asociación, evitando que ningún dos seus socios asuma unha posición preponderante.
- ⌚ Os asociados non están obrigados a realizar ningunha actividade en relación coa asociación.

3.1.2. Inconvenientes:

Entre os inconvenientes desta forma social pódense citar:

- ⌚ Moi difícil acceso a financiamento xa que a ausencia de capital social (e en ocasións de patrimonio) habitualmente produce que non existan demasiadas garantías de devolución da débeda.
- ⌚ En caso de que os asociados se “esquezan” de inscribir a asociación no rexistro (recordemos que co outorgamento da acta constitutiva a asociación adquire xa personalidade xurídica e a plena capacidade de obrar) os promotores responderán, persoal e solidariamente, das obrigas contraídas con terceiros. En tal caso, os asociados responderán solidariamente das obrigas contraídas por calquera deles fronte a terceiros, sempre que manifestasen actuar en nome da asociación. Por tal motivo débese ser especialmente coidadoso co cumprimento desta obriga legal de inscrición no rexistro.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

3.2. Cooperativa

3.2.1. Vantaxes:

Entre as vantaxes desta forma social pódense citar:

- ☞ Fomenta a comunicación entre persoas socias e xera colectivo e sentido de pertenza, favorecendo o compromiso de cada un dos cooperativistas.
- ☞ Os cooperativistas teñen unha responsabilidade limitada separándose o seu patrimonio do da cooperativa (a responsabilidade límitase ás súas achegas)
- ☞ O réxime de “unha persoa un voto” facilita a autonomía da cooperativa, evitando que ningún dos seus socios asuma unha posición preponderante.
- ☞ Dentro dos límites legais, existe flexibilidade para adaptar as regras de funcionamento da cooperativa ás necesidades da comunidade enerxética e, en particular, se fose o caso, da entidade que a promova e que efectúe as achegas máis relevantes.

3.2.2. Inconvenientes:

Entre os inconvenientes desta forma social pódense citar:

- ☞ Precisa dun capital mínimo de 3.000 euros para a súa constitución, que se ben non é unha cifra demasiado elevada si condiciona máis esta constitución que o caso dunha asociación.
- ☞ A súa constitución non é tan áxil coma a dunha asociación.
- ☞ O seu funcionamento é máis complexo que o dunha asociación e require a existencia dun colectivo integrado, que comparta os valores que vertebran a vida da entidade.
- ☞ O acceso ao financiamento alleo pode resultar tamén difícil se existe un baixo capital social e/ou patrimonio.
- ☞ Existe unha obrigaón de destinar parte dos beneficios a reservas.
- ☞ Non é posible transmitir a propiedade polo que a única forma de saír dunha cooperativa é mediante a baixa do cooperativista, que pode non ser inmediata (nos estatutos pódese establecer un tempo de participación mínima na cooperativa de ata dez anos).

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

3.3. Sociedades de capital

3.3.1. Vantaxes:

Entre as vantaxes desta forma social pódense citar:

- Ⓞ O seu funcionamento é áxil.
- Ⓞ O capital social mínimo inicial ascende a 1 euro (aínda que coa obriga de destinar parte do beneficio a reserva legal ata alcanzar os 3.000 euros).
- Ⓞ Os socios teñen unha responsabilidade limitada separándose o seu patrimonio do da sociedade.
- Ⓞ Pódese constituír por un único socio.

3.3.2. Inconvenientes:

Entre os inconvenientes desta forma social pódense citar:

- Ⓞ Precisa dun capital social que debe ascender a un mínimo de 3.000 euros (en caso de sociedades limitadas) ou 60.000 euros (en caso de sociedades anónimas). Se ben este non ten por que ser desembolsado na súa constitución, débese destinar unha parte dos beneficios a reservas ata acadalo.
- Ⓞ A súa constitución non é tan áxil coma a dunha asociación.
- Ⓞ O seu funcionamento é máis complexo que o dunha asociación.
- Ⓞ Aínda que neste tipo de entidades é común o acceso ao financiamento alleo, este tamén pode resultar problemático se existe un baixo capital social e/ou patrimonio.
- Ⓞ Finalidade tradicionalmente lucrativa cos matices xa comentados.
- Ⓞ Posibilidade de que unha futura normativa conclúa que non se pode constituír unha comunidade enerxética baixo este tipo de forma xurídica.
- Ⓞ Funcionamento non democrático posto que os votos van en función do número de participación sociais en lugar de seguir o principio de “un socio un voto”. Aínda que se permite a posibilidade de que existan accións ou participacións sen dereito a voto, a autonomía da sociedade con respecto dos socios maioritarios pode resultar difícil de manter e, no caso das comunidades de enerxía renovables, o dominio na sociedade dos socios situados na proximidade dos proxectos tamén pode ser difícil de acadar.
- Ⓞ A entrada e saída da sociedade prodúcese pola adquisición e transmisión das accións ou participacións. Isto pode ser problemático desde o punto de vista anterior do dominio na sociedade dos socios situados na proximidade dos proxectos, se ben nos estatutos pódense ofrecer alternativas como que a sociedade indique compradores alternativos das participacións.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

3.4. Convenios administrativos

3.4.1. Vantaxes:

Entre as vantaxes dos convenios administrativos pódense citar:

- ⌚ Permite colaborar con comunidades enerxéticas a entidades públicas que non queren ou non poden ser socios destas comunidades enerxéticas. Lembremos que no caso das comunidades de enerxía renovables os socios ou membros son persoas físicas, pemes ou autoridades locais, incluídos os municipios. É dicir, as Administracións que non sexan autoridades locais, como por exemplo a Administración estatal ou a autonómica da Xunta, non poden participar como socios das comunidades de enerxía renovables.
- ⌚ Poden integrar a varias comunidades enerxéticas.
- ⌚ Permite a colaboración entre distintos entes públicos.
- ⌚ Non implica custos a priori para a comunidade enerxética.

3.4.2. Inconvenientes:

Entre os inconvenientes dos convenios administrativos pódense citar:

- ⌚ Non é unha forma xurídica a través da cal se poida constituír unha comunidade enerxética, se ben as comunidades enerxéticas poderían participar nun convenio administrativo.
- ⌚ Débese ser especialmente coidadoso na súa elaboración evitando incluír prestacións que debesen ser obxecto de contratación pública.
- ⌚ Non é doado integrarse e saír dun convenio, cuestión que debe realizar a comunidade enerxética como tal en lugar dos socios.
- ⌚ Requírese tanto vontade da comunidade enerxética coma do ente ou entes públicos que participen nel para impulsalo.
- ⌚ Existe o risco de que a comunidade enerxética no convenio estea nunha situación de desigualdade respecto do ente público ou entes públicos.
- ⌚ As actividades que se poden realizar dentro del son aquelas encamiñadas á obtención dun fin común para os participantes no convenio, pero non se amparan outras actividades.

Análise das formas xurídicas para o desenvolvemento das Comunidades Enerxéticas	
TSI0423IN001_v00	15/03/24

Área de Edificación Sostenible e Industria
energylab@energylab.es

Edificio CITEXVI

Fonte das Abelleiras, s/n. 36310, Vigo.

T_986 12 04 50 F_986 12 04 51

energylab@energylab.es

www.energylab.es